

Londyn, dnia 4.II.44r. Wickham Steed : przegląd
tygodniowy.

Zmiany w konstytucji Sowiec. stanowią w Anglii temat dnia. Oznaczają one przekształcenie Związku Sowiec. w rzeszenie samorządnych republik, każdej z własną armią. Niewątpliwie przykład Bryt. Wspólnoty Narodów, które wszystkie z jednym tylko wyjątkiem wykazały w obec. wojnie tak spontaniczną solidarność nie pozostał bez wpływu dla Rosjan. W tych dniach spotkałem mego starego przyjaciela, który dopiero co powrócił z Rosji. Włada on płynnie językiem ros. W czasie jego pobytu doradzono mu, by udał się do Baku, stolicy republiki Aserbeydżanu. Propozycja nie wydała mu się zachęcająca i był ją nieco zdziwiony, ale jednak ją przyjął. W samy Baku spędził kilka dni. Przekonał się na miejscu, że administracja jest zupełnie niezależna od władz central., w języku aserbeydżańskim, który jest wykładany w szkołach, wydawane są pisma, a w urzędach jest on używany narówni z ros. Miejscowa ludność jest wprawdzie oddana Związkowi Sowiec., ale zarazem dumna z własnego samorządu. Należy zaś zaznaczyć, że jeśli gdzie, to właśnie w Aserbeydżanie możnaby oczekiwać szczególnie silnych tendencji centralistycznych ze względu na naftę bakijską, dla Rosji niezbędną. W związku z tym warto przypomnieć, że ameryk. Sekretarz Stanu Hull oświadczył niedawno, iż w czasie konferencji ministrów spraw zagr., która się odbyła w październiku ub.r. w Moskwie o obecnej zmianie ustrojowej Rosjanie zupełnie nie wspominali. Co do mojego informatora, to był on w Baku na trzy dni przed enuncjacją Mołotowa w sprawie rewizji konstytucji.-